

УДК: 636:477

ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Г.О.МИНКІНА – к.с.-г.н., доцент, Херсонський ДАУ

У період розвитку ринкових відносин підприємець набуває можливості зосередити свою увагу на проблемах ринку і конкуренції, будучи упевненим, що засоби виробництва і предмети праці матеріально захищені від будь-яких випадковостей. Саме страхування підвищує інвестиційний потенціал і дозволяє підвищити добробут населення.

Досвід багатьох країн свідчить, що добре налагоджена страхова справа сприяє розвитку бізнесу і вирішенню соціальних проблем. Страхування об'єктивно необхідний атрибут ринкової економіки, ступінь розвитку якого є індикатором зрілості ринкових відносин.

В умовах формування приватної власності не можна централізовано в наказовому порядку керувати розміщенням фінансових ресурсів, оскільки це справа окремого власника, який діє згідно зі своїми інтересами, що постійно користуються під впливом ситуації на ринках товарів, цінних паперів, кредитів. Жодний власник не інвестує свого капіталу в розвиток виробництва тих чи інших товарів або у сферу послуг, не врахувавши можливого ризику втрати авансових ресурсів. Завдяки страхуванню інвестор упевнений, що в разі стихійного лиха або іншого страхового випадку заповдіяні збитки будуть відшкодовані.

Підвищення ефективності страхової діяльності можливе тільки за умов проведення ефективної державної політики регулювання страхового ринку України.

Слід усвідомлювати, що ринки страхових послуг у різних країнах помітно відрізняються один від одного. Необхідно, щоб реформа системи страхування в Україні враховувала особливості країни і пристосувалася до них.

У зв'язку з такими загальними проблемами соціально-економічного розвитку країни, як спад виробництва, відсутність накопичень у суб'єктів підприємницької діяльності та громадян, можливість розширення спектра страхових послуг обмежена. Тому в сучасних умовах перед державою і органами державного нагляду постало завдання розв'язати ті нагальні проблеми, які заважають нормальному розвитку і функціонуванню страхового ринку і як наслідок негативно впливають на розвиток економіки країни.

Дуже важливим, якщо не найголовнішим, кроком держави є удосконалення податкової політики у сфері страхування.

На сьогодні загальний стан економіки, фінансів підприємств і доходів населення не дає можливості спрямувати достатні кошти на цілі страхування. Це спричинено значною мірою чинною системою оподаткування. Лише за обмеженими видами страхування страхові платежі можна зараховувати на собівартість продукції, а більша їх частка сплачується лише з прибутку.

Аналогічна ситуація і з платежами громадян, де потребують вирішенню питання щодо зарахування в неоподаткований дохід фізичних осіб платежів, сплачених ними на цілі страхування. Так само оподатковується страхове відшкодування, яке отримують громадяни, що припиняє його компенсуючу роль.

У цьому напрямі, на мою думку, актуальними є два питання. По-перше, виключення з бази оподаткування фізичних осіб витрати на сплату страхових платежів, а також отриманих ними страхових виплат (страхових сум, відшкодувань). По-друге, встановлення відповідного відсотка коштів, у межах якого підприємства можуть відносити страхові платежі за певними видами страхування до валових витрат.

Розв'язання цієї проблеми потребує обережного підходу, адже запровадження вказаних норм призведе до зменшення оподаткованої бази зазначеної категорії платників податку. Проте досягнутий позитивний ефект може бути набагато більшим, ніж втрати бюджету.

Важливим елементом державної політики регулювання страхової діяльності в умовах перехідної економіки є інвестиційна діяльність страховиків. На сьогодні спрямування страхових резервів на цілі інвестування наштовхується на законодавчі суперечності, що не є стимулом для діяльності страховиків.

Враховуючи важливість цього питання, держава має сконцентрувати свої зусилля перш за все на його законодавчому вирішенні, шляхом внесення змін і доповнень до Закону України "Про страхування".

Крім того, необхідно закласти в інвестиційну діяльність страхових компаній принципи, які сприяли б здійсненню ними довгострокових капіталовкладень у найпріоритетніші науково-господарські галузі, завдяки яким забезпечується виробництво конкурентноздатних товарів та послуг.

Водночас інвестиційні правила для страхових компаній слід координувати з правилами в інших фінансових сферах так, щоб вони не створювали конкуренції і не заважали розвитку фінансового сектору в цілому.

Особливу увагу держава має приділити і розв'язанню проблем у здійсненні перестраховування. Тому що багато страхових компаній не мають значної капітальної бази і тому схильні надмірно залежати від договорів перестраховування. Часто виникає така ситуація, коли компанія залишає собі лише обмежену частку ризиків. Цьому сприяють принаймні дві причини. Перше – це незначні за розмірами статутні фонди вітчизняних страхових компаній. Друга – це низька фінансова місткість українського страхового ринку. Все це призводить до того, що велика частка від суми страхових премій, тобто потенційні внутрішні інвестиційні ресурси України, надходять до іноземних перестрахових компаній, що також негативно впливає на валютний ринок України, оскільки призводить до відпливу валюти за кордон.

Тому вкрай важливим заходом держави на страховому ринку України має стати створення системи перестраховування і системи контролю за перестраховими операціями.

Важливою проблемою на страховому ринку України, яка потребує державного розв'язання, є погашення заборгованості з обов'язкового державного особистого страхування. Існування зазначеної заборгованості, яка виникла у зв'язку з недостатніми обсягами загального фінансування центральних органів виконавчої влади, спричинює неможливість отримати протягом тривалого періоду потерпілими особами або їх сім'ями страхових виплат, гарантованих державою відповідно до Закону України "Про страхування". Це питання потребує позитивно вирішення, тому що держава взяла на себе зобов'язання із захисту громадян, службові обов'язки яких пов'язані з підвищеним ризиком для їх життя та здоров'я.

Не менш важливою проблемою на страховому ринку України за умов переходу до ринкової економіки, яка потребує державного розв'язання є низький рівень зі страхуванням життя, яке виступає важливим інструментом заохочення інвестицій громадян в економіку України.

Тому серед найважливіших напрямів діяльності держави у цій сфері страхування має стати створення механізму надання громадянам гарантій повернення втрачених коштів у разі банкрутств страхових компаній при здійсненні страхування життя, що дасть змогу не тільки підвищити соціальний захист населення України, а й залучити значні кошти, які перебувають на руках у населення, на інвестиційні цілі.

Необхідно на останнє додати, що швидкому створенню ефективного механізму державного регулювання і нагляду, а також дієвий страховий ринок на належному законодавчому фундаменті має сприяти поступове формування страхового кодексу, який би

вмістив у себе весь комплекс законодавчих актів у сфері страхування.

Пропоновані шляхи й напрями вдосконалення страхового ринку України дадуть можливість прискорити створення повноцінного страхового ринку як об'єктивного атрибуту ринкової економіки та сприятимуть відновленню довіри страхувальників до страховиків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України "Про страхування" // Урядовий кур'єр – 1996, 18.04. (із змінами, згідно із законом № 6841197-ВР від 3.12.97).
2. Базилевич В.Д. "Страховий ринок України", – К.Знання, 1997.
3. Заруба О.Д. Страхова справа: Підручник. – К.- Знання, 1997.
4. Шахов В.В. Страхование. М.ЮНИТИ, Страховой полис, 1997.

УДК: 37.047: 061.213: 378.4

ПРОФЕСІЙНІ ОРІЄНТАЦІЇ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ

Л.О.БОЙКО – к.с.- г.н., доцент, Херсонський ДАУ

Нині в Україні відбуваються складні перетворення соціально-політичного та економічного устроїв держави. Вони супроводжуються кардинальним реформуванням всього господарського механізму: зміною земельних відносин, форм власності, господарювання, організації виробництва, ціноутворення, формування ринку праці. На жаль, ці процеси протікають у несприятливих кризових економічних та соціальних умовах.

Необхідною умовою закріплення позитивних наслідків реформування сільського господарства та нарощування обсягів виробництва є сталість соціально-демографічних процесів на селі. Це вимагає щоб питання соціального розвитку села стали одним з найвагоміших напрямків аграрної політики.

У житті всіх країн світу важливу, а інколи, особливо в переломні моменти історії, і головну роль відіграє молодь. Разом з тим, вона є однією з найбільш незахищених, уразливих верств суспільства. Як було заявлено на 40-й сесії Генеральної Асамблеї ООН, "молоді люди відіграють подвійну, на перший погляд, суперечливу роль: з одного боку, вони активно сприяють процесу соціалізації, а з іншого – стають його жертвами". Стосовно сільської молоді в цьому контексті вбачається навіть певна трагічність її становища,